

Raport

z procesu konsultacji społecznych
projektu Zmian nr 10/2023
Warunków Dotyczących Bilansowania

**Informacja o zgłoszonych przez zainteresowane strony uwagach
oraz sposobie ich uwzględnienia**

1. Lista działań zrealizowanych w ramach procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 Warunków Dotyczących Bilansowania

Wykaz działań PSE S.A. (dalej również „OSP”) w ramach procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 Warunków Dotyczących Bilansowania (dalej odpowiednio „projekt Zmian nr 10/2023 WDB” albo „WDB”), przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1. Działania OSP w procesie konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB.

Lp.	Data	Opis działań
1.	26 września 2023 r.	Opublikowanie Komunikatu OSP dotyczącego rozpoczęcia procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB wraz z informacją dotyczącą sposobu zgłaszania uwag.
2.	26 września - 26 października 2023 r.	Zbieranie uwag w ramach procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB.
3.	9 listopada 2023 r.	Opracowanie Raportu z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB. Opracowanie Zmian nr 10/2023 WDB, po przeprowadzonym procesie konsultacji społecznych projektu tych zmian, celem przedłożenia ich Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „Prezes URE”) do zatwierdzenia.
4.	15 listopada 2023 r. (planowana)	Przedłożenie Prezesowi URE do zatwierdzenia Zmian nr 10/2023 WDB opracowanych po przeprowadzonym procesie konsultacji społecznych projektu tych zmian, wraz z raportem z procesu ich konsultacji. Opublikowanie Komunikatu OSP dotyczącego przedłożenia Zmian nr 10/2023 WDB Prezesowi URE do zatwierdzenia, wraz z Raportem z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 Warunków Dotyczących Bilansowania.

2. Lista zainteresowanych stron, które zgłosili uwagi w procesie konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

W procesie konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB do proponowanych zmian postanowień WDB uwagi zgłosili następujący użytkownicy systemu:

- PGE Energia Odnawialna S.A. (**PGE EO**),
- Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie (**TGPE**),
- Enel X Polska Spółka z o.o. (**EXP**),
- Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii (**IEPiOE**).

3. Zestawienie uwag zgłoszonych przez zainteresowane strony do projektu Zmian nr 10/2023 WDB oraz sposób ich uwzględnienia

3.1. Uwagi ogólne

Lp.	Treść uwagi wraz z uzasadnieniem	Zgłaszający uwagę	Stanowisko OSP
1.	Procedowana w projekcie zmian WDB usługa systemowa polegająca na zwiększeniu poboru mocy przez odbiorców na polecenie OSP z pewnością ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracy KSE. Należy zauważyć, że co do zasady operator będzie z niej korzystał w całkiem odmiennych okolicznościach niż z usługi Interwencyjnej Redukcji Poboru (IRP), ale skierowana może być do tej samej grupy odbiorców. Mając na uwadze fakt, że uczestnicy dotychczas prowadzonego przez OSP programu Interwencyjnej Redukcji Poboru z uwagi na jej charakter nie mogą brać udziału równoległe w rynku mocy <u>prosimy o potwierdzenie, że rozszerzenie wykazu usług systemowych w sposób zaproponowany przez OSP nie powoduje konfliktu w możliwości uczestnictwa w usłudze polegającej na zwiększeniu poboru mocy przez odbiorców na polecenie OSP z przepisami ustawy o</u>	TGPE IEPiOE	Wyjaśnienie: Zgodnie z art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2131), w skład jednostki rynku mocy na dany rok dostaw nie może wchodzić jednostka fizyczna w odniesieniu do której odbiorca energii elektrycznej będzie w danym roku świadczył na rzecz OSP usługę o charakterze świadczenia i wynagradzania zbliżonym do obowiązku mocowego na rynku mocy. Usługa interwencyjnego ofertowego zwiększenia poboru mocy przez odbiorców (usługa IZP), polegająca na zwiększeniu poboru mocy przez odbiorców na polecenie OSP w sytuacji nadmiaru mocy w systemie, ma charakter odwrotny do realizacji obowiązków mocowych przez odbiorców w ramach rynku mocy oraz do usługi interwencyjnej ofertowej redukcji poboru mocy przez odbiorców (usługa IRP), które to mechanizmy wykorzystywane są przez OSP w sytuacjach niedoboru mocy w systemie. Charakter rozliczeń tych mechanizmów również jest odmienny, gdyż rynek mocy przewiduje wynagrodzenie za gotowość do świadczenia usługi w ramach rynku mocy, natomiast wynagrodzenie za usługę IZP liczone będzie od poziomu

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

data: 9 listopada 2023 r.

Strona 3 z 8

	<p>rynku mocy (art. 16 ust. 2 pkt 3) i podmioty, które biorą udział w rynku mocy będą mogły świadczyć tą usługę. W naszej opinii za taką możliwością przemawia fakt, że usługa polegająca na zwiększeniu poboru ma całkowicie odmienny i co do zasady odwrotny charakter niż uczestnictwo jednostek DSR w ramach rynku mocy, a usługa ta byłaby uruchamiana (możliwe ryzyko nadmiaru generacji w systemie) w innych sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa systemu niż stan w którym byłaby uruchamiana usługa IRP lub ogłaszany okres przywołania dla jednostek rynku mocy (możliwe ryzyko niedoboru generacji w systemie). W przypadku przyjęcia odmiennej interpretacji zainteresowanie usługą może być niewielkie i nie będzie spełniać oczekiwanych rezultatów.</p>		<p>wykonania usługi, bez składnika zawierającego opłatę za gotowość. Wyrażony w powyższym przepisie zakaz uczestnictwa w usłudze IRP dla zasobów odbiorczych, które uczestniczą w rynku mocy wynika z analogicznego charakteru tych usług wykorzystywanych w okresach niedoboru mocy w systemie oraz przeciwdziałać ma możliwości wielokrotnego wynagradzania tych samych zasobów za tą samą usługę.</p> <p>Jednocześnie należy zauważyć, że warunek wykluczający dotyczy zasobów a nie podmiotów, tj. te same podmioty mogą posiadać umowę na świadczenie usługi IRP i realizować obowiązki mocowe, przy czym ich realizacja nie jest dozwolona w danym okresie na tych samych zasobach odbiorczych.</p> <p>Ponieważ realizacja obowiązków mocowych w ramach rynku mocy i świadczenie usługi IZP będą wykonywane w odmiennych stanach pracy systemu (rynek mocy – niedobór mocy; usługa IZP – nadwyżka mocy), stwierdzić należy, że ewentualne ograniczenia dla zasobów odbiorczych uczestniczących w rynku mocy w zakresie świadczenia usługi IZP, mogą dotyczyć wyłącznie wpływu wykonania usługi IZP na profil odniesienia, który będzie brany pod uwagę przy rozliczaniu wykonania obowiązku mocowego w okresie przywołania na rynku mocy lub testowym okresie przywołania na rynku mocy. OSP zastrzega przy tym, że kwestia ta będzie przedmiotem szczegółowych rozwiązań na etapie kontraktowania usługi IZP, które zostaną odzwierciedlone we wzorcu umowy o świadczenie usługi IZP, opublikowanej na Platformie Zakupowej PSE dla Grupy PSE.</p>
2.	<p>W związku z obserwowaną w ostatnim okresie wysoką generacją jednostek OZE i koniecznością podejmowania przez OSP nierynkowych działań, skutkujących redukcją generacji energii elektrycznej przez jednostki wytwórcze aktywne mimo, że ich ceny ofertowe są niższe niż cena rozliczeniowa odchylenia (CRO), wnioskujemy o wprowadzenie korekty w sposobie rozliczania redukcji wymuszonej. Proponujemy aby w powyższym przypadku rozliczenie redukcji wymuszonej jednostek wytwórczych aktywnych odbywało się po mniejszej z cen: cena CRO i cena CWO. Argumentujemy to faktem, że energia</p>	TGPE	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Uwaga nie jest związana z przedmiotem projektu Zmian nr 10/2023 WDB, w szczególności nie dotyczy nowej usługi IZP świadczonej przez odbiorców.</p> <p>Ponadto, proponowana zmiana zasad rozliczania jest niezgodna z obecnie obowiązującym na rynku bilansującym modelem rozliczeń, opracowanym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. Nr 93, poz. 623 z późn. zm.; dalej „rozporządzenie systemowe”). Zgodnie z § 21 ust. 6 rozporządzenia systemowego rozliczenia energii jednostek wytwórczych centralnie</p>

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

data: 9 listopada 2023 r.

Strona 4 z 8

	bilansująca nieplanowana, generowana przez jednostki OZE, jest rozliczana po cenie CROz równej cenie CRO.		dysponowanych (JWCD) wynikającej z polecenia OSP innego niż swobodne bilansowanie, niezwiązanej ze spełnieniem ograniczeń elektrownianych JWCD, jest dokonywane według cen CWD dla dostawy energii i cen CWO dla odbioru energii.
3.	Równoważną usługą do interwencyjnego ofertowego zwiększenia poboru mocy przez odbiorców jest redukcja generacji energii elektrycznej przez wytwórców. Oczekujemy iż przed wprowadzeniem usługi interwencyjnego ofertowego zwiększenia poboru mocy OSP wprowadzi przejrzysty/rynkowy sposób doboru JW realizujących redukcje wymuszone.	TGPE	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Usługa IZP będzie stosowana jako jeden z ostatnich środków zaradczych w przypadku gdy nie jest możliwe zbilansowanie systemu przy wykorzystaniu środków dostępnych na jednostkach aktywnie uczestniczących w rynku bilansującym. Efekt usługi IZP jest równoważny redukcji jednostek aktywnych w kontekście zapewnienia bilansu systemu, lecz interwencyjny charakter tej usługi powoduje, że w normalnych warunkach pracy KSE usługa ta nie jest wykorzystywana.</p> <p>Nie jest zasadne warunkowanie wdrożenia usługi IZP, będącej dodatkowym środkiem do zbilansowania systemu, czyli zapewnienia bezpiecznej pracy KSE, od dokonania zmian na rynku bilansującym. Odnosząc się do doboru jednostek aktywnych do pracy i rozdziału ich obciążeń, to jest to realizowane zgodnie z WDB, na zasadach rynkowych, przy uwzględnieniu ograniczeń systemowych.</p>
4.	Projekt zmian nr 10/2023 Warunków Dotyczących Bilansowania nie przewiduje istotnych zmian, które umożliwiłyby zwiększenia efektywnego zaangażowania odbiorców energii elektrycznej w procesy bilansowania energii elektrycznej co mogłoby pozwolić na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii oraz uniknięcia najbardziej dotkliwych kosztów związanych z bilansowaniem. Zarówno istniejący program IRP jak i poprzedzający go program bieżący DSR są traktowane jako mechanizmy interwencyjne wykorzystywane niezwykle rzadko. W tego typu mechanizmach gwarancją zapewnienia niezawodności takiej usługi jest stałe wynagrodzenie za dyspozycyjność i testy tej niezawodności. Ale ponieważ jedynym wynagrodzeniem w tych programach jest wynagrodzenie za redukcję a do takiej płatnej redukcji	EXP	<p><u>OSP nie znajduje w uwadze propozycji mogących mieć wpływ na brzmienie postanowień projektu Zmian nr 10 /2023 WDB.</u></p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Jak wskazano w uwadze, zarówno program IRP, jak i IZP są programami o charakterze interwencyjnym. Są tym samym uzupełnieniem mechanizmów rynkowych, których zastosowanie następuje przed wykorzystaniem usług interwencyjnych. Niemniej w opinii OSP celowym jest funkcjonowanie również tych usług, jako narzędzi, które będą mogły być stosowane jako „środki ostatniej szansy” dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu odpowiednio w warunkach zbyt małej lub zbyt dużej podaży energii elektrycznej.</p> <p>EXP słusznie zauważa, że usługi IRP i IZP mają charakter interwencyjny z opłatą za realizację usługi i są dedykowane podmiotom, które nie są w stanie zapewnić gotowości do świadczenia tych usług, w przeciwieństwie do usług świadczonych na rynku mocy, gdzie występuje realizacja</p>

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

data: 9 listopada 2023 r.

Strona 5 z 8

	<p>w żadnym z tych programów nie doszło od 10 lat funkcjonowania tych programów, nie są one atrakcyjne dla odbiorców ani agregatorów, a PSE nie może być pewne skuteczności takich nieprzetestowanych i słabo wynagradzanych ofert. Ofert tych PSE jednak zapewne nie otrzymuje ponieważ nieliczni odbiorcy liczący na zarabianie na aktywacjach programu dawno stracili nadzieję na zarabianie w tym programie. Mechanizmem mocowym czyli programem interwencyjnym zabezpieczającym przed rzadko występującymi krytycznymi deficytami mocy skutecznie przyciągającym zarówno odbiorców jak i agregatorów w zakresie takich programów interwencyjnych jest rynek mocy o czym świadczą zarówno ilość uczestniczących odbiorców jak i pozyskiwane i regularnie testowanie mocy.</p>		<p>obowiązków mocowych z opłatą za gotowość do świadczenia tych obowiązków.</p> <p>Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z pkt 16g Decyzji notyfikacyjnej Rynku Mocy (Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 7 lutego 2018 r. zatwierdzająca mechanizm zdolności wytwórczych mający na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (State aid No. SA.46100 (2017/N)), począwszy od roku 2021 kontraktowanie usług z wynagrodzeniem za gotowość poza rynkiem mocy (m.in. Gwarantowany Interwencyjny Program DSR) nie jest możliwe. Zmiana ta została implementowana w ramach Zmian nr 1/2020 Warunków Dotyczących Bilansowania i weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.</p>
5.	<p>Rozumiemy jednak potrzebę i duży potencjał w wykorzystywaniu odbiorców i agregatorów do wsparcia operatora w procesach bieżącego bilansowania. Takie rezerwy mogłyby być skutecznie wykorzystywane po niewielkiej modyfikacji zasad programu interwencyjnej redukcji poboru (IRP) oraz na podobnych zasadach dla nowego programu interwencyjnego zwiększania poboru (IZP). Zainteresowani odbiorcy mogliby składać oferty zwiększania lub zmniejszania zapotrzebowania i byłyby one uwzględniane w ramach rynku bilansującego o ile byłyby konkurencyjne cenowo w stosunku do ofert z rynku bilansującego. Pozwoliłoby to odbiorcom (i ich agregatorom) na aktywne oferowanie swojej elastyczności opartej o możliwość zmian zapotrzebowania i uzyskiwania za to określonego rynkowo wynagrodzenia.</p> <p>Alternatywa jest bardzo istotna, gdyż wejście na rynek bilansujący według obecnie projektowanych zasad WDB może być dla niemalże wszystkich odbiorców niemożliwa, szczególnie przez pierwsze lata programu,</p>	EXP	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Podmioty zainteresowane aktywnym uczestnictwem w procesach bilansowania systemu elektroenergetycznego na zasadach rynkowych mają taką możliwość w ramach mechanizmów rynku bilansującego (w ramach jednostki grafikowej odbiorczej aktywnej - JG_{oa}), co wiąże się z koniecznością spełnienia określonych w WDB oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) wymagań i realizacją określonych zadań (to samo dotyczy uczestnictwa w rynku mocy). Natomiast usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej (IRP i IZP) dedykowane są podmiotom, które nie spełniają wymagań tam określonych i w sposób dobrowolny chcą świadczyć usługi systemowe o charakterze interwencyjnym (IRP i IZP), poza mechanizmami rynku bilansującego.</p> <p>Zwracamy również uwagę na zmiany na rynku bilansującym, które zostaną wdrożone z dniem 14 czerwca 2024 r., w ramach których zostanie poszerzony zakres usług bilansujących, jakie mogą świadczyć zasoby odbiorcze.</p>

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

data: 9 listopada 2023 r.

Strona 6 z 8

	ze względu na wymania dotyczące np. rampowania czy też nadmiernie wydłużony i wciąż niedookreślony co do wymagań proces wstępnej certyfikacji Dostawcy Usług Systemowych Usługi .		
6.	<p>Większość podmiotów, które mogą świadczyć usługi interwencyjne jest aktualnie zaangażowana w Rynek Mocy. Zarówno IRP jak i planowany program IZP mogłyby zatem być dostarczane również w oparciu o zasoby elastyczności uczestniczące w Ryнку Mocy. Włączenie usług interwencyjnych w mechanizmy rynkowe, w których ceny referencyjne oraz wolumeny wynikałyby z ofert złożonych na rynku bilansującym zapobiegą podejrzeniom o nadwsparcie w ramach pomocy publicznej na skutek wynagradzania z dwóch programów. Mogłoby to pozwolić też odbiorcom na uzyskiwanie stabilniejszych dochodów oraz ich inwestycje np. w lokalne źródła elastyczności takie jak elektroliza, magazyny towarów, ciepła, chłodu lub energii elektrycznej .</p> <p>Warto podkreślić, że rozwijanie usług elastyczności przez odbiorców jest efektywne i zgodne z kierunkiem zmian wskazywanych w kolejnych dyrektywach, oraz pozwala uniknąć kosztownych inwestycji w moce wytwórcze oraz rozbudowę sieci. Niestety w proponowany kształcie usługi interwencyjne posiadają marginalną rolę, która nie zmieni się w skutek zaproponowanych zmian.</p>	EXP	<p><u>Uwaga nie została uwzględniona</u></p> <p>Wyjaśnienie:</p> <p>Zasoby uczestniczące w rynku mocy co do zasady nie mogą uczestniczyć w usłudze IRP. Kwestia uczestnictwa zasobów świadczących usługę IZP i uczestniczących w rynku mocy została wyjaśniona w odpowiedzi na uwagę ogólną nr 1.</p> <p>Kwestia włączenia usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej w mechanizmy rynkowe została wyjaśniona w odpowiedzi na uwagę ogólną nr 5.</p> <p>Należy zauważyć, że usługi elastyczności, wprowadzone do ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.), nowelizacją z dnia 28 lipca 2023 r., to usługi świadczone na rzecz operatora systemu dystrybucyjnego.</p> <p>Zgodnie z ww. nowelizacją, w projekcie zmian IRiESP, który OSP opracuje i przedłoży Prezesowi URE do zatwierdzenia w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ww. nowelizacji, zostaną wprowadzone postanowienia dotyczące usług elastyczności wynikające z nowelizacji, w tym zasady koordynacji korzystania przez OSD z usług elastyczności mających wpływ na pracę sieci przesyłowej lub koordynowanej sieci 110 kV i wymagania techniczne dla podmiotów świadczących te usługi.</p>

3.2. Uwagi szczegółowe

Lp.	Punkt	Uwagi, propozycje zmian w treści i pytania	Zgłaszający uwagę	Stanowisko OSP
1.	2.1.11.5.	<i>„Usługi systemowe w zakresie rezerwy interwencyjnej polegają na redukcji lub zwiększeniu przez sterowane</i>	PGE EO	<u>Uwaga nie została uwzględniona.</u>

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

data: 9 listopada 2023 r.		Strona 7 z 8
---------------------------	--	--------------

	<p><i>odbioru energii lub JG_{Ma}, na polecenie OSP, wielkości pobieranej z sieci mocy.”</i></p> <p>Magazyny energii nie powinny być wykluczone z możliwości świadczenia powyższej usługi. Kontrakcja tych rezerw poprzez magazyny energii będzie skutkować bardziej rynkową ceną usługi i wyższym poziomem bezpieczeństwa w ramach KSE.</p> <p>Co więcej zgodnie z rozporządzeniem parlamentu europejskiego i rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej zakup usług powinien być zorganizowany w sposób zapewniający rzeczywisty brak dyskryminacji uczestników rynku, zapewniać przejrzystą i neutralną pod względem technologicznym definicję usług oraz ich przejrzysty i oparty na zasadach rynkowych zakup, a także zapewniać niedyskryminacyjny dostęp wszystkim uczestnikom rynku, indywidualnie lub w drodze agregacji, obejmujący energię elektryczną wytworzoną z odnawialnych źródeł energii o nieprzewidywalnej charakterystyce produkcji, odpowiedź odbioru i magazynowanie energii.</p>		<p>Usługa IZP ma charakter interwencyjny i będzie wykorzystywana jako jeden z ostatnich środków zaradczych, po wyczerpaniu środków i mechanizmów dostępnych dla OSP w sposób rynkowy, w tym w ramach rynku bilansującego</p> <p>Zgodnie z pkt 2.1.11.4. WDB obiekty redukcji (ORed) wykorzystywane do świadczenia usług systemowych w zakresie rezerwy interwencyjnej występują poza strukturą obiektową rynku bilansującego. Natomiast Jednostka Grafikowa jest podstawowym obiektem występującym na rynku bilansującym, w związku z czym nie jest możliwe rozszerzenie pkt 2.1.11.5. WDB o wskazaną w uwadze Jednostkę Grafikową Magazynu aktywną (JG_{Ma}).</p> <p>Jednostki wytwórcze elektrowni szczytowo-pompowych oraz magazyny energii elektrycznej, reprezentowane w Jednostce Grafikowej Magazynu aktywnej (JG_{Ma}), są zasobami na rynku bilansującym i mogą uczestniczyć aktywnie w bilansowaniu KSE w sposób bezpośredni, na etapie poprzedzającym wykorzystanie środków i usług o charakterze interwencyjnym.</p>
--	--	--	--

4. Specyfikacja zmian wynikających z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB

W wyniku procesu konsultacji społecznych nie zostały wprowadzone zmiany do projektu zmian postanowień WDB określonych w projekcie Zmian nr 10/2023 WDB.

Raport z procesu konsultacji społecznych projektu Zmian nr 10/2023 WDB		
data: 9 listopada 2023 r.		Strona 8 z 8